GAZETA KRAKOWSKA

Nro 49.

Z KRAKOWA DNIA 21 CZERWCA 1818 Roku W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 13 Czerwca.

Upadł znowu filar sławy imienia Polskiego: Naród i woysko całe, poniosły arcy-bolesną stratę. W tych bowiem dniach otrzymano tu nader smutną wiadomość, że znany światu z dzieł rycerskich, wielce oyczyznie zasłużony woiownik i obywatel, Senator-Woiewoda, Jenerał jazdy, Jan Henryk Dąbrowski, po krotkiey chorobie zeszedł z tego świata dnia 6 b. m. w dobrach swoich Wianeygorze, w W. X. Poznańskiem. Spodziewamy się bydź w krótce w stanie podać do wiadomości publiczney, obraz życia tego sławnego Wodza, który we wszystkich kraiu przygodach, walcząc mężnie za oyczyznę na własney i obcych ziemiach, pałaiąc zawsze duchem prawdziwego Polaka, utrzymywał drogą iskrę i nadzieię bytu narodowego, wtedy nawet, kiedy tenże byt zdawał się bydź nieodzownie zagładzony.

Z D A N I E

O Rapporcie Rady Stanu z dwóletnich czynności Rządu, w Imieniu połączonych Kommissyy Seymowych Senatu, przez Xcia Adama Cartoryskiego Senatora Woiewodę, na posiedzeniu dnia 24 Kwietnia czytane. (*Ciąg dalszy.*)

Wydział Sprawiedliwości.

Wydział Sprawiedliwości acz okazuie tęż samę gorliwość i te same chęci zbawienne, z tem wszystkiem, czy to dla wielości i zawiłości zatrudnień, czy też, że skutki zaburzeń trudnieysze są do naprawy w rzeczach na porządu i ciągłości prac stoiących, nie mógł posunąć robót swoich tak daleko, iak zapewne pragnął.

Załuiemy, iż po trzechletniem istnieniu Rządu Konstytucyynego, Sądownictwo dotąd nie mogło przybrać Konstytucyynego kształtu. Od tego pierwszego i oddawna oczekiwanego kroku zależą inne odmiany, i szczęśliwie nadal zapewniona śpieszna; i surowa sprawiedliwość. Za nim poydą naytroskliwsze be iuż nieodzowne wybory. Urzędnik iuż nie tymczasowo pracuiący, przeymie się głębiey duchem obowiązków Konstytucyią na Sędziow przez ich niepodległość tem surowiey włożonych. Sędziowie przez Króla mianowani, wspólnie z Sędziami z wyborów obywatelskich złożą szczęśliwy dobór mężów; iednych w nauce prawa głębokich, drugich, zaufaniem współbraci i gruntownym rozsądkiem celuiących.

Wprawdzie organizacyia Sądownictwa z formą procedury ścisły mieć musi związek; a ztąd iedney, bez względu na drugą przygotować nie można było. Lecz nie zdaie się Kommissyiom waszym, aby

ta okoliczność miała bydź dostateczną przyczyną do opoźnienia, którego doświadcza Naród w urządzeniu tey węgielney części ustaw kraiowych. Nie tayno musi bydź Rządowi ile formy teraźnieyszey procedury w niektórych częściach niestosowne, ściągaią na siebie utyskiwania mieszkańców; z iakiemi przewłokami poszukiwanie niektórych krzywd iest połączone, iak po uzyskanym nawet dekrecie Sprawiedliwość częstokroć w exekucyi trudną ieszcze bywa do dostąpienia. Usunienie tych dolegliwości, było iedną z naypilnieyszych potrzeb kraiu.

Zaiste nie można na tem mieyscu nie zwrócić uwagi, na smutne położenie tego kraiu, co do praw cywilnych i kryminalnych. Odwrócony z toru doskonalenia własnych narodowych Ustaw, w przeciągu lat niewielu, widział lud Polski narzucone sobie obce rozmaite i koleią iedne po drugich szybko zmieniane prawa. Co bywa gdzieindziey owocem doświadczenia, doznaney potrzeby i długiego namysłu i rozbioru, u nas było skutkiem gwałtownego narzutu, który w iednem oka mgnieniu zmieniał całe prawodawstwo cywilne i kryminalne, dla tego iedynie, że takie gdzieindziey było zaprowadzone. Trudno zrozumieć iak wśród takiey niestałości praw zawsze nam obcych, wśród nieustanney zmiany związków i poięć towarzyskich, rysy iakiezkolwiek drogiey nam Narodowości, i święte do niey przywiązanie mogły ocalić. Nie p szedł za tym przykładem Nasz Król Wielkomyślny, zostawił rzeczy w stanie, w iakim one zastał; lecz ten sam stan wielkie w sobie zawiera niedogodności. Prawodawstwa koleyno nam narzucane, wikłaią sprawiedliwość i wszystkie niemal stosunki maiątkowe tysiącznemi prawami i formami. Zaczęte sprawy za innego Kodexu, za innego popierane, ieszcze dotąd czekaią ostatecznego końca. Ileż w tym stanie rzeczy, nadzwyczaynych i różno rodnych wiadomości szukać w Sędziach potrzeba? Jak obszerne pole do wykrętów i nadużycia? Dla złych prawników i pieniaczy ile sposobów dogodzenia fałszowi i chciwości! To to pobudki, temu kraiowi szczególne, połączone z wielu innemi aż nadto przekonywaiącemi, iż pierwsza zasada szczęścia każdego narodu opiera się, na własnych i dobrze zastosowanych prawach cywilnych i kryminalnych, powinny były poprowadzić Rząd do zaięcia się naypierwey wydobyciem Narodu z tego zgubnego położenia. Wypadało przed innemi sprawami wziąść się do przygotowania Kodexow, czy to szykuiąc w nich nowe i odmienne prawa, czy też teraz będące zachowuiąc, lub bliżey ie do potrzeb i mieyscowości stosuiąc.

Pamięć na dawne kraiu tego ustawy, i doświadczenie tylu potem sprobowanych prawodawstw, bezstronnie ważone i teoryią wydoskonaloney legislacyi sprawdzone, wydać mogą systema Praw odpowiedne teraźnieyszemu światłu Europy, lecz razem stosowne do charakteru, obyczaiow i potrzeb mieszkańcow; zdolne posuwać ich w zawodzie cnot i poleoszeń towarzyskich. Żałować przychodzi, że Rząd Konstytucyyny, natychmiast po swoiem ustanowieniu, nie zaczął i nie urządził tey ważney pracy, tak, aby przy głębokiem zastanowieniu się, iakiego te trudne wymagaią materiie po wybraniu pewnego systematu i zasadnych maxym, praca z przyzwoitem użyciem czasu oraz wyrozumieniem opinii publiczney, mogła bydź częściami wydawaną. W kraiach nawet samowładnych, gdzie się trudniono układaniem Kodexu, systemat ogólny i działy iego bywały publiczności udzielane. Domagano się od wszystkich Trybunałów, od całego narodu zarzutow, rad i myśli nowych, aby naywięcey światła zebrać, rzecz ile można do doyrzałości w przod doprowadzić, nim przyydzie prawodawcy obiawić o niey wyroki swoie. Podobna metoda działania, byłaby zdaie się ieszcze bardziey na swoiem mieyscu w kraiu, gdzie prawa przez dyskussyie Izb Seymowych przechodząc, do niey wcześnie przygotowane bydźby powinny.

Postępowanie Rządu w tym względzie, niezupełnie zaspokaia troskliwych o wydoskonalenie prawodawstwa kraiowego. Pracę która powinna była bydź rozważnie i z długiem zastanowieniem prowadzoną, zdaie się, iż cokolwiek poźno rozpoczęto. Pośpiech musiał towarzyszyć

materyiom, potrzebuiącym naywiększego namysłu. Odmiana cywilnych praw w tak krótkim czasie, dorywczo i ułomkami przedsięwzięta, rodzic musi w nas boiaźń, iż swemu nie odpowie celowi, że brak systematu i iedności da się koniecznie, w nowych prawach mniey więcey poczuć, i że te niedogodności w przyszłey legislacyi pomnożyłyby się do wysokiego stopnia, gdyby baczne oko Rządu na nie zwróconem nie zostało. Ustanowienie więc iedney ciągle trwaiącey Kodexowey Deputacyi, spieszna organizacyia Sądownictwa i przeprowadzenie przez Seym Kodexow postępowania Sądowego, uzna zapewne Senat za działania pierwszey wagi i potrzeby, których przyspieszenie i urządzenie, iak wszelkie inne dla nas dobro, wysokiey opiece i pieczy Krola oddać winniśmy.

W nierozwiniętey dotąd organizacyi Sądownictwa, trudno iest trafne zrobić postrzeżenia, coś pewnego wyrzec o biegu i wymiarze sprawiedliwości w kraiu. Spieszemy iednak wyznać, żeśmy się z rapportu przekonali, iak mało spraw w stosunku do ich liczby zalega. Co gorliwości Sądów, lecz razem niespracowanemu dozorowi Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości przypisac należy. Prosić tylko zostaie o znaglenie środków przyśpieszenia końca tak długo ciągnącym się sprawom konkursowym, które także między przyczynami wstrzymuiącemi podniesienie wartości ziemi i powrót kredytu policzyć należy.

Z pociechą musiał Senat czytać w Rappercie wzmiankę o urządzeniu więzień; iest to iedenz owych przedmiotów, którym podług naszego zdania, w szeregu swoich zatrudnień Rząd winien dać pierwszeństwo. Bez należytego urządzenia więzień, prawa karne nie są uzupełnione, i powiększey części nie tylko do celu swego poprawy powszechney nie dochodzą, ale się od niego nawet oddalaią. Brak funduszów nia zdaie się do tąd iedyną przyczyną, aby to dzieło tak gwałtownie od kraiu i ludzkości wymagane, nie zostało rozpoczętem. Kiedy zapatrujemy się, iż kassy publiczne zbywaią e wskazuią zapasy iakżebyśmy mieli powątpiewać, że Monarcha tchnący samą ludzkością i chęcią polepszeń moralnych, nie rozkaże Rządowi swemu odłożyć fundusze na tak święty przedmiot. Ze zaś urządzenie więzień, i sposób obchodzenia się z uwięzionemi każdego rodzaiu, znacznie umiarkuie kary, i przywiedzie one dopiero do pewnego i zupełnego skreslenia: zatem zasady iego, zdaie się, iż przy proiekcie Kodexu postępowania znaleśćby mieysce powinny.

Przy końcu uwag nad wydziałem Sprawiedliwości, nie mogą wasze Kommissyio nie wyrazić życzenia swego, aby iak świętem iest prawo niepodległości Sądów, tak też karność ich nayostrzey utrzymaną była; i żeby Sąd Naywyższy wpływ swóy w tym względzie przez surowe wzmacniaiąc przykłady, nie zaniedbywał, ieśli się kiedy smutna tego zdarzy potrzeba, karać pamiętnie plamiąc szanowny charakter Sędziostwa.

Niech się godzi dodać ieszcze, iak dalece wybory i podawanie Kandydatów na mieysca Sędziowskie, są trudną i ważną atrybucyia Władz Rządowych, i iak tu wszelkie osobiste względy zapominane bydź muszą. Gdy z woli Konstytucyi trzecia część Sędziow przez Króla ma bydź mianowana, posłuży ta okoliczność szczęśliwie Rządowi, aby przy zaprowadzaiącey się Konstytucyyney organizacyi sądownictwa, uzkenić ieszcze to szanowne powołanie i po kilkoletniem iuż poznaniu i doświadczeniu osób, sam dobór ich utrzymać, mianuiąc nieodzownie między teraźnieyszemi Sędziami niższych Instancyy, nayznakomitszych nauką i niepokolaną cnotą.

Wydział Spraw Wewnętrznych.

Wydział administracyi kraiowey nayrozciągleyszy co do przedmiotów, naybliżey wpływaiący na codzienny byt Obywateli, naywięcey ściągnie także na siebie uwag i postrzeżeń. Tu zaiste szczególniey uyrzemy tę czynność, która całą naszę administracyią ożywia, tu naywięcey widocznych iuż skutków usiłowań rządowych.

Powinnismy sobie winszować, iż zachęcona bezpieczeństwem Konstytucyią zapewnionem znaczna liczba kolonistów cudzoziemskich przeniosła się do nas, i część

)a(

ich za staraniem Rządu wygodne znalazła siedziby. Kray ten znaczney ieszcze potrzebuie ludności; puszcze i pola zarosłe, czekaią rąk, któreby ie w uprawne zamieniły niwy. Koloniści cudzoziemscy, przynoszą z sobą swoię pracowitość, swóy przemysł; życzyć należy, aby dawni mieszkańcy łącząc się z niemi, korzystali z ich dobrych przykładów, a sami ich narodaków przerobili.

Z radością widziemy po całym kraiu, iakowyś ruch, iakieś ku lepszemu dążenie, które oznacza powrót tey ziemi do życia. Wszakże razem z Rapportem Rządowym wyznać potrzeba, że te oznaki powracaiących sił i dostatków między włościanami bardzo są ieszcze słabe. Ta klassa tak szanowna, a za zwyczay tak nieszczęśliwa, pierwsza doznaie klęsk kraiu, które wszystkie o nią się opieraią, ostatnia zaś używa iego pomyślności. Kiedy właściciel gruntowy, kiedy mieszkaniec miast większych już poczuwa pierwsze skutki porządku i pokoiu, włościanin ledwo się ich w dalekiey spodziewa przyszłości. Ogołocony z zaprzęgu, obarczony bez miary podatkami i powinnościami, żadną miarą przyyść do siebie nie może, cóż dopiero iakieykolwiek dorobić się zamożności? Przedsięwzięte niektóre starania około poprawy ich bytu, choć mało znaczące, i mnieyszych dotykaiące szczegółów, warte są iednak pochwały. Wszakże większe konsensowe na żydów w tymże nałożone celu, nie trafia do niego, bo kiedy nie odstręcza żydów od szkodliwego szynków przemysłu: przymusza ich raczey do natężenia wszystkich sprężyn przebiegłego dowcipu, aby do szczętu włościan zubożyć dla wypłacenia się Rządowi i właścicielom. Zostaie iedyny środek: na zawsze żydów od szynków usunąć.

Liwerunek acz przez zmianę na opłatę pieniężną nieco iest ułagodzony, bo już nie wymaga wydatków na magazany, uwalnia od wielu mitręg w dostawianiu i oddawaniu produktów, zawsze iednak na samych spada rolników, i tem iest dotkliwszy, że nietrafne iego w przeszłych czasach rozłożenie, nayniesprawiedliwszą rodzi nierówność. Nadto, ceny przez sam Rząd nałożone, zniżone co do ziarn w mnieyszey kwocie wymaganych, wysokie pozostały co do przystaw znacznieyszych, owsa, siana i słomy, a przez to w wielu miey-scach uciążliwemi się okazały. Z tych powodów łatwo wnieść można, że liwerunek, iest iedną z przyczyn, które na długą niedolę przeznaczaią włościan, ieżeli ich wspaniała ręka Monarchy nie wesprze. Gdyby ze względu na potrzebę niezbędną Skarbu opłata liwerunkowa w części pozostać miała, wypadałoby koniecznie, aby inaczey była rozłożona, lub zmieniona na inny pobor równiey wszystkim ciążący. Dotąd bowiem gdy inne klassy mieszkańców, których klęski woienne mniey dotknęły, używaią już słodyczy pokoiu: iedni tylko rolnicy i właściciele gruntowi, zamiast spodziewaney, i należącey się im ulgi, nałożone w czasach burzliwych nadzwyczayne ciężary dźwigać ieszcze muszą. Przyniosłoby im nieiakąś pomoc ukończenie i zaspokoienie rachunków o pretensyie ich do Skarbu, nakazane dawno po Woiewództwach, lecz które dotąd zrobione nie zostały; gdy iednak tak długiego zdaię się nie potrzebuią czasu, żądać słusznie można, aby przyśpieszonemi były.

Miasta mianowicie mnieysze, aczkolwiek zwolna bardzo powstaią, iednakowoż o krok daley niżeli wsie postąpiły. Tu Rząd do skutecznieyszych użył się środków, przeznaczaiąc na pożyczkę, chcącym się budować znaczne summy, których kray zapewne żałować nie będzie. Pozostaie wyśledzenie własnych miast dochodów dziś zatraconych lub roztrwonionych, oraz ułożenie ich etatów, tak, aby ich dochody nie na same tylko pensyie officyalistów, ale i na użytki miasta obrócone były. Rzecz ta w Rapporcie napomknięta prędkiego wymaga uskutecznia, co po gorliwości Kommissyi Spraw Wewnętrznych, obiecywać sobie niewątpliwie można.

Warszawa była szczególnym przedmiotem starań rządowych. — Dzielne były te starania, i szczęśliwe wydały skutki. — Hoynie uposażona stolica, pięknieyszą przybiera postać. Uporządkowanie iey da początek podniesieniu się innych Miast znacznieyszych, które zechcą w miarę swych sposobów doyść do podobnego porządku i ochędostwa. — Tu iest mieysce mówić o wywłaszczeniu i o zapadłem w tey mierze wyroku rządowym. — Konstytucyia w

artykule 26tym własność iako podstawę społeczeństwa zatwierdziwszy, w następującym artykule waruie: iż niekiedy Rząd będzie miał wolność, wymagać odstąpienia własności, lecz dodaie, że Prawo oznaczy formy i przypadki, do których powyższe prawidło zastosuie się — Uchwały więc Seymowey na to potrzeba: którąby ściśle określiła, co znaczy użyteczność publiczna, kto ią ma uznawać i w iakich formach; którąby iasno wytłumaczyła, iż iedna tylko dowiedziona potrzeba stanu, i znaczna korzyść powszechna, usprawiedliwić zdołaią wywłaszczenia. — Prawa na to obiecanego przez Konstytucyią, kray z tem żywszą niecierpliwością oczekuie, iż pomienione Rządowe postanowienie, nie zaspokaia co do tych warunków troskliwości powszechney, i z brzmienia swoiego iest tylko tymczasowem.

Słyszał Senat w czytanym Rapporcie wymienione wszystkie nowe opłaty, które Rząd uznał potrzebą po różnych mieyscach ustanowić, iako to: Kopytkowe, opłata od porteru, konsensowe, mostowe, i t. p. — Pobory te choć w dobrych zamiarach nałożone i dobrze użyte, winien Senat wskazać Królowi naszemu, iako przeciwne duchowi i literze Konstytucyi. Opłaty iakiegokolwiek rodzaiu są podatkami. — Podług Konstytucyi podatki nakładać, czy to na cały kray, czy ie upoważniać na szczególne mieysca, do Uchwały Seymu tylko należy.

Postępuiąc w rozbiorze Rapportu porządkiem materyi, przychodzi nam mówić o kwaterunku. — Ten zabytek rewolucyynego systematu prowadzenia woien, póki nie ustanie, póty Wsie i Miasta do dobrego bytu nie przyydą. — Póki trwa teraźnieyszy kwaterunek, nikt w istocie własności swoiey nie iest Panem, widzi iey używanie sobie odięte, i w tey boiaźni, nie ma chęci ani pomnażać, ani odnawiać zabudowań. — Dla wyyścia z tego zgubnego porządku rzeczy, nie ma innego sposobu tylko wystawienie koszar i stayni, a nadto zaprowadzenie stałych kwater. — Do czego z radością widziemy, iż Rząd przedsiębierze iuż niektóre środki.

Rękodzieła i fabryki, bez których Miasta ani istnieć, a tem więcey wzrastać nie mogą, i które są głównym powodem do ich zakładania, znaczne i niebezskutecznie od Rządu odebrały zachęcenia. — Nie będzie kray żałował wydatków na to łożonych. — Spuszczać się na własny interes każdego, i spodziewać się, że fabryki same powstaną i wzrosną, kiedy dosyć zysku przynosić będą, aby się utrzymać mogły, iest w istocie nayprawdziwszą zasadą; lecz iak wszystkie prawdy, ulega pewnym umiarkowaniom w praktycznem zastosowaniu. — Pierwiastkowe zaprowadzenie fabryk w kraiu zupełnie z nich ogołoconym, iest zawsze z dosyć znacznem resico połączone, wymaga znacznieyszych niż gdzie indziey pierwszych funduszów, dla większey trudności w dostaniu wprawnych rąk, potrzebnych machin, apparatów, wszelkich pomocniczych narzędzi, i iuż podrobionych materyałów. — Te trudności i długi nałóg mieszkańców, przez który przenoszą towary zagraniczne, i niedowierzaią fabrykom kraiowym, są przyczyną, że prywatny interes sobie zostawiony, w tym razie daleko poźniey działa, niż rzeczywista możność i potrzeba kraiowa tego wymagaią. — Wpływ Rządu i pomoc, te pierwiastkowe trudności usuwa i pierwszy daie popęd. — Lecz popęd ten byłby próżnym, ieżliby potem ruch sam przez się, nie mógł utrzymać się i odnawiać. — Tu więc okazuie się mądrość Rządowa, kiedy takie iedynie wspiera fabryki, które stosownie do potrzeb kraiu, materyiały kraiowe przerabiaiąc, przez własny odbyt zakwitnąć potrafią, bez dalszey pomocy Rządowey.

Postanowienia wydane o nowych wynalaskach, o rzemieślnikach i professyonistach, noszą na sobie cechę przezorności i swobodnych zasad Rządu.

Dzięki oddać winniśmy Rządowi za podięte starania do ożywienia handlu. — Zapowiedziane Jarmarki na bydło, skoro swóy skutek odbiorą, tak dla swych okolic, iako i dla całego Królestwa pożyteczne wydadzą owoce. Lecz wałoy Jarmark w Warszawie, uzna zapewne Senat za iednę, z tych myśli szczęśliwych, które do wzrostu handlu, i podniesienia Stolicy dzielnie przyczyniaiąc się, światłey Administracyi co ią uskuteczniła, zaszczyt na zawsze przynoszą. Życzyć pozostaie, aby Rząd nie przestawał stałej skutecznie wspie-

wać tak pomyślnie rozpoczęte dzieło. Lecz handel nasz nieweźmie wzrostu, póki tyle zawad spotykać będzie od kraiów posiadaiących uyścia rzek naszych, i główne trakty handlowe, i póki w Wiedniu podpisane umowy dopełnione nie będą.

Cieszemy się nadzieią, że z czasem ta zgubna polityki zasada, iż ziemia obcą sobie granicą orzecięta, iuż w iedney z swych części zakwitnąć nie może, tylko przez szkodę drugich, zupełnie po danym początku w Wiedniu przez wszystkie Rządy zaniechaną zostanie.

Łatwość i bezpieczeństwo kommunikacyy lądowych i wodnych, iest zapewne iednym a czynnieyszych środków bogactwa i oświaty kraiów. — Bez nich handel wewnętrzny, ten poprzednik handlu zewnętrznego, i daleko od niego korzystnieyszy, istnąć nie może. — Zważaiąc iak w krótkim czasie, drogi i wewnętrzne spławy kraiowe polepszyły się, odda zapewne Senat winną zaletę za obrócone tak czynnie usiłowania Rządowe, do tak ważnego przedmiotu.

Zamilczeć iednak nie będzie w mocy Senatu, iż w tych zamiarach chwalebnych, pomknięto usiłowania nad zakres konieczności i konstytucyynych przepisów. — Szarwarki, rozmaicie po kraiu ustanawiane, rozmaicie uważane i użyte: zabrać do dalekich i nie mieyscowych robot, było to znowu stanowić podatek. — Użycie podobne tych powinności, które nie we wszystkich okolicach były zwyczaiem gospodarskim zaprowadzone, w innych zaś zabieraiąc znacznieysze dni robocizny do gospodarczych przedmiotów były obracane, koniecznie ciągnęło za sobą iakowyś ucisk i niesłuszność. Oprócz tego, nie w dobrą porę w całym kraiu raptownie rozpoczęte roboty, strwoniły w znaczney ilości drogą ludzką pracę, i nie doszły zamierzonego celu. — Szarwarkowa robota, ieden z zabytków feudalizmu i poddaństwa, nigdy nie może bydź tak pożyteczną, iak ta, która za dobrowolną ugodą i regularną opłatą, stosownie do przezornie zrobionego planu, iest wykonywaną. Stan, z iakim się te nowo zrobione Trakty dziś znayduią, nie wyrówna nigdy wartości pracy przez rolników na nie wyłożoney, wynikłemu ztąd opóźnieniu w uprawie roli i zasiewach, zniszczeniu dobytku i dalszym szkodom, które tu wyliczać byłoby zbytecznem; kiedy Trakty znacznieysze iuż ostały wybrane, i wyrobienie ich nowym sposobem Rząd przedsiewziął. — Pozostaie życzyć, aby robotami około dróg, wolnych rąk naywięcey zaięto, a rolników tylko w pomoc używano, i to w tym krótkim przed zbiorem i po zasiewie czasie, który od robot wieyskich iest wolnieyszy.

Powtórzyć ieszcze na tem mieyscu wypada, że wszelkie opłaty lub dostarczenia iakiegokolwiek bądź rodzaiu, i pod iakimkolwiek pozorem pobierane; czy to w groszu, czy w naturze, czy w robociznie, nie mogą bydź przez Administracyią nakładane, lecz muszą albo z przyiętym Konstytucyynym budżetem bydź wprowadzone, lub też przez Seym nakazane. Takiem dopełnieniem Konstytucyynych przepisów, Rząd ustrzeże się od mimowolnych omyłek, uniknie skarg i z daleko większą pewnością, swego zamiaru, to iest: dobra kraiu dosięgnie. — Czyżby się ieszcze można lękać, aby Seym kiedykolwiek odmówił istotnie potrzebnych opłat i w miarę sił Kraiowych możnych dostarczeń?... Przeszły czasy, w których Polak na własną szkodę nie pomny, wzbraniał się napełniać Skarb Publiczny. — Nie oszczędzi On teraz ofiar na potrzeby kraiu; z ochotą oddaie część intrat swoich, kiedy drugiey części może swobodnie używać, i kiedy iego ofiary są na prawdziwie użyteczne cele obrócone.

Roboty około rzek spławnych, i obwarowanie brzegów Wisły, przynoszą Rządowi niepospolity zaszczyt. — Znacznych wydatków, które były i są na to obrócone, nie pożałuie naród bez wątpienia. Życzyć tylko należy, aby przedsewzięte po wielu mieyscach roboty, były częściami ogólnego dobrze rozważonego planu, który ochroni Rząd od straty czasu, od próżnych usiłowań lub kosztów. — Summa wyłożona na warsztat Berlinek, z którego spodziewać się należy, iż po całym kraiu ta użyteczna statków budowa, zaprowadzi się, iest kapitałem, który hoyne procenta odda kraiowi.

Część Górnicza sama mówi za sobą, Dosyć iest przeczytać ten dział Rapportu Rządowego, dla powzięcia pochlebnych

nadziei o przyszłym stanie kraiowego Górnictwa. — Za czasów Zygmuntowych, Górnictwo kwitnęło w Polsce, lecz odtąd w zaniedbanie puszczone, do naywiększego upadku i bezczynności przyszło. — Rządy zagraniczne, którym ziemia nasza ulegała, chociaż za zwyczay dbałe o wyprowadzenie bogactw tego rodzaiu, iednak przeczuwaiąc może, iż nie długo miały tu zamieszkać, w niczem naszych nie podniosły kopalni. — Górnictwo dopiero przez Rząd Konstytucyyny z letargu zostało ocucone; wszystko stworzyć należało. — Wielkie kapitały musiały się z góry na to odłożyć. — W krótkim czasie znaczne dały się widzieć postępy, które spodziewać się należy, co rok większe okazywać będą korzyści; a z czasem sowicie wynagrodzą starania i fundusze temu przedmiotowi poświęcono. Rozumiemy, iż Rząd zechce szczególnych dołożyć usiłowań do udoskonalenia hut żelaznych, zkąd na kray niezliczone spłyną korzyści.— Odkrycie węglów kamiennych, które wodną kommunikacyią rozchodzić się mogą, iest ważnem dobrodzieystwem dla mieysc z lasów iuż ogołoconych i dla przyszłych fabryk kraiowych.

Wydział Policyi także został ulepszony, i posuwa swe starania, gdzie tylko użytecznemi one bydź sądzi. — Wpływ Policyi, aby był zbawiennym, tak musi bydź trafnie umiarkowanym, ażeby troszcząc się o bezpieczeństwo i wygodę publiczną, nie dawał się iednak poczuć wcale swobodzie osobistey. — Zdaie się, że Kommissyia Spraw Wewnętrznych i Policyi, trafia w prawdziwy środek swego działania, i że stara się pogodzić świątobliwe uszanowanie dla własności i wolności osobistey, z utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Między przedmiotami zatrudnień Wydziału Policyi, są wzmiankowane szpitale. — Nie widziemy, aby oprócz szpitala Sgo Łazarza, ten Wydział niemi się bliżey zaymował, iak pilnuiąc wypłaty należnych funduszów — Szpitale w naszey Stolicy powinny ściągnąć na siebie troskliwą uwagę Administracyi kraiowey. Znaczne ich intraty, proporcyia umieraiących, a nadewszystko liczba ginących dzieci, dowodzą, iż ta część uporządkowania i śpiesznego ratunku od rządu wymaga. — Nie widziemy także ogólnych przepisów dla zapobieżenia żebractwu, które przy dobrych po parafiach urządzeniach, zdaie się, że naymniey w rolniczym kraiu mieć by mieysce powinno.

Urządzenia pocztowe poczynaią mieć pomyślne skutki. — Ta ważna część kommunikacyy kraiowych, dla wygody publiczney ustanowiona, przez coraz starannieysze uporządkowanie, coraz lepiey swemu dogadza celowi. Do życzenia iest, aby opłaty słusznie umiarkowane, przeieżdżaiących i piszących zbytniemi kosztami nie obarczały. — Dowiaduiemy się, iż nowo wyszłe urządzenia względem dostarczania koni obywatelskich, maią w zamiarze ochronić ich od ucisku i bezprawnych wymagań.

Liczba wydanych paszportów i dochód ztąd wynikły, okazuią iak dalece łatwość wolnego przez granicę przeiazdu Traktatem Wiedeńskim zawarowana, ściśle się przez Rząd Królestwa dochowuie, chociaż w niektórych sąsiedzkich Państwach prawideł wzaiemności w tey mierze dotąd nie zaprowadzono.

Słuszność sama wymaga po nas, aby przy skończeniu Wydziału Administracyi Wewnętrzney, o którym tyle nam przyszło zrobić dostrzeżeń, oddać raz ieszcze winne zalety Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, która składaiąc się z tak licznych, a wcale różnych Wydziałów, wszystkim potrafiła wydołać i w każdym ślady swoiey zostawiła gorliwości. (Reszta potem)

Z Wiednia d. 12 Czerwca.

W Czechach w Państwie Gistebnitz Sukcessorow Xcia Lobkowica niedaleko miasteczka tegoż nazwiska zdarzyło się po trzech tygodniach w Kwietniu upałach osobliwsze okropne natury ziawienie. Dnia 10. Maja około godziny 4. z południa na wypogodzonem Niebie wzniosły się od wschodu czarne chmury, które w krotce całą wschodnią i południową stronę zasłoniły; zachodnia i północna były czyste, i promienie słoneczne w nich dogrzewały. Około godziny 5. powstał mocny wiatr zachodni, a potem wschodni. Oba wiatry walczyły potężnie z sobą i wczasie tey

walki na coraz czarnieyszych chmurach, które krzyżowała błyskawica, formował się spadzisto od wschodu z początku blady, potem ciemny i nieprzeźroczysty słup czyli bałwan wiatrowy przeszło, 20. sążni maiący obwodu, od ziemi aż ku dosyć nisko opuszczonem chmurom. Tak uformowany bałwan miotaiąc okropnie, zabierzaiąc kamienie, piasek i ziemię w górę i znowu ie szpuszczaiąc, posuwał się z łoskotym ku wschodowi. Przez przełamanie działaiących na ten bałwan od zachodu promieni słonecznych, okazał się słup ognisty, który chmury zarumieniał. Gdy w tymże czasie słyszyć się dały uderzenia piorunów, ościenni zatem mieszkańcy pospieszyli na te mieysce z sikawkami. O ćwierć mili od pól Kriwoszy, na których zachodziła ta okropna scena, osiadł ognisty słup na ugorze i zaczął na nowo miotać. Z szypkością nie do opisania poruszał się straszny ten ognisty słup iuż pochyło, iuż spadzisto, rzucaiąc ogniste promienie w ziemię, którą wraz z kamieniami kilka funtów ważącemi na wzór rzeszycących, w górę do chmur, wyrzucał. Łoskot ten trwał piętnaście minut. Tu w środku tego wiatrowego bałwanu pokazał się od góry aż do dołu, biały pas w kształcie leia, który kilkokrotnie krył się, a nakoniec zupełnie zniknął. Po tem ziawieniu, które do 3 kwandransy trwało, zaczął bałwan wiatrowy na nowo swoie miotania, w tyle którego, pokazała się wspaniała tęcza, na wzór mostu przezeń idącego. W tymże czasie częścią z czarnych, częścią przez ognisty słup zrumienionych chmur wypadały mocne błyskawice i pioruny. Zwolna uchodziło to podobne do wyrzucaiącey ogień góry ziawienie ku górze pod Gistebnitz, z którey deszcz piaskowy i kamienny widzów spędził. Tu ognista ta bryła zamieniła się w chmurę kurzawy, która rozciągnęła się na całą tę górę i miasteczko Gistebnitz, gdzie pozrywała dachy, drzewa połamała, lub z korzeniami z ziemi powyrywała, i w przebiegu wszystko liście na drzewach spaliła. Potem spuściła na Gistebnitz piasek, kawałki ziemi, gałęzie, proch, zborze, drzewo, gunty i kamienie, co tem większem przerażało mieszkańców strachem, że temu spadaniu towarzyszyły błyskawica, pioruny i grad. Potok tey mieszaniny, połączoney z naywiększym gradem, zrządził w swoim przebiegu od Strzemierza przez Boratin, Kamenalhota, Gistębnitz aż do Królewskiego państwa Wopar an wielkie szkody. Miasteczko Wernalitz naywięcey ucierpiało, bo nietylko wszystkie zasiewy w iego okolicach zniszczone zostały, ale padaiące na to miasto w niezmierney ilości kawały lodu z do 3 funtów ważące dachy i okna potłukły. W teyże godzinie upadł w państwie Kaunitz w tak wielkiey ilości grad, iż do piątego dnia napełnione ieszcze nim były wszystkie doliny. — Z Pragi widziano od wschodu idące czarne bardzo chmury, które okropną zapowiadały burzą, lecz ominęły to miasto. Barometr spadł nazaiutrz aż do środka merkuryuszu, a powietrze coraz bardziey się oziębiało, tak iż ciepłomierz Reaumiura nie okazywał d. 31 Maia iak 3 stopnie ciepła. — Powyższy bałwan wiatrowy podobny iest do doświadczonego d. 30 Sierpnia 1806 w Palma Nowa w Friolu Weneckim.

DODATEK DO Nro 49. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 21. CZERWCA 1818 Roku W NIEDZIELĘ.

— Z *Krakowa.* —

Dnia 27 miesiąca Maia roku 1818go zakończył życie swoie w dobrach dziedzicznych JW. Ignacy Hrabia Stadnicki, Senator Kasztelan Królestwa Polskiego, Orderów Orła białego i S. Stanisława Kawaler, od dzieciństwa swoiego w Woiewodztwie Krakowskim zamieszkały.

Zgon Męża tego, liczącego 75 lat wieku swoiego, Familią, Przyiacioł, i całe znaiące go Obywatelstwo, tkliwą ogarnął żałością. Jest ona sprawiedliwym upominkiem tey Czci, którą całym ciągiem życia, we wszystkich kraiowych posługach zdołał sobie uskarbić.

Potomak świetnego rodu, szczęśliwie pozazdrościł chwalebnych Przodków swoich. W ich przykładach czerpaiąc zarod miłości Oyczyzny, i cnót obywatelskich, szlachetną od naypierwszey młodości uniosł się chęcią, aby i w swey osobie starożytny Domu utrzymał zaszczyt.

Uposażony dobrodzieystwem wyższego wychowania: w osobiste przymioty, ugruntowane na Religii i moralności Młodzieniec lat 18 liczący, puścił się w usługi publiczney, a wezwany na wstępie do ważnych przeznaczeń, sprawował pokilkakroć Urząd Deputata na Trybunały Koronnne, i Posła na obrady Seymowe.

Dopełnione te posługi kraiowe wiek młodzienczy przewyższaiące, były jutrzenką dni świetnych, które na drodze doświadczenia i rozwiiaiących się darów rozumu i serca, męża tego okryć miały blaskiem rzetelney obywatelskiey chwały: bo ta była w ów czas, w każdym Polaku iedyną pobudką zasługi i iey nadgrodą; tey zaś cechę nadawały szacunek współziemian i zaufanie Tronu.

Zasługa Ignacego Hrabi Stadnickiego pod temi obydwu względami uwieńczoną została; gdy wyborem pod ten czas w Woiewodztwie Krakowskim licznego Ziemianów koł na dostoyny Urząd Sędziego Ziemskiego Jeneralnego Woiewodztwa Krakowskiego powołanym został. Głos ten obywatelskiey Uchwały, trafił do serca Króla Stanisława Augusta, który ten potwierdził wyrok z oznaymieniem Królewskim, iż tak wysoki Urząd powierza doświadczoney zasłudze, i nigdy nieugiętey cnocie

a mierząc ich postęp, w tak znakomitym Urzędniku, z właściwą Panuiącym czuynością, sprawowanie Urzędu (które z Ustaw krajowych na odpowiedzialność osobistą wystawionem było) uznawszy w obliczu praw i Narodu, niedotkniętym bynaymnieyszą skazą w osobie Sędziego Krakowskiego; policzył go w grono pierwszych zasłużonych w Oyczyznie Mężów, i zaszczyconego iuż wprzody Orderem S. Stanisława, Orderem Orła białego wynadgrodził.

Tak świetne były przeznaczenia Męża tego, aż do chwili, która wstrzęsła los Oyczyzny w tyloletnich zaburzeniach. Opatrzność sama ich rozwiązania ostatnią ukrywała Wyrocznią, a gdy w rozpaczaiących Polakach upadkiem Oyczyzny, różne dzieliły się namysły, zmarły Hrabia Stadnicki tym tylko sprzyiał, które go nieplamiły skazą wcale sercu Jego odrodną; i dla tego wolał się oddać nadziei szczęśliwszey zamiany losów oyczystych, życie domowe osładzaiąc związkami i miłością godnych siebie przyiacioł.

Z tego pokoiu wyruszyło go nayprzód hasło powstania narodowego pod Naczelnictwem Tadeusza Kościuszki, i mocą Rządu Woyskowego, wezwany, w Krakowie na Prezesa Sądu Kryminalnego, nieograniczoną prawie swą władzę, i tak straszliwą w Powstaniach wszystkich Narodów, umiał miarkować doyrzałością doświadczenia, słuchaiąc tylko głosu własnego przekonania, i ludzkości sobie wrodzoney, zasłaniał i ocalał niewinność.

Z tą chwałą przy pokonaney usilności Narodu, wrócił znowu do zaciszy domowey, iuż więcey dręczony rozpaczą, niż zasilany nadzieią, aby kiedy mógł się uyrzeć w potrzebie służenia swoiey Oyczyznie.

Cudowny atoli wziawiska polityczne czas, przed oczami naszemi ubiegły, z upragnieniem, lecz niespodziewanem wskrzeszeniem Oyczyzny naszey, udarzył go pociechą; aby tak użytecznie dla Współziomków, i tak świetnie dokończył kresu życia, iak go rozpoczął.

W roku 1809 za przybybiem do Krakowa zwycięzkich Woysk Polskich, przy zaprowadzeniu Urzędu Administracyinego, maiącego utrzymać w całey tęgości powagę władz istnieiących, w Wydziale sprawiedliwości, Ignacy Hrabia Stadnicki, miał sobie poruczony Urząd Prezesa Sądu Appellacyinego; dopełnił go, z godnością odpowiadaiącą tak znakomitemu powołaniu, i powodowany doświadczonem zdaniem, poiął i zgłębił księgę Ustaw w ówczas obowiązuiącą, z tą dokładnością, z iaką posiadał Prawa oyczyste; utrzymuiąc zaś w nieugiętey ręce Szalę Sprawiedliwości, przypomniał Rodakóm i na nowo dowiodł, z iaką sumiennością umiał zawsze piastować nieskażytelnie Urząd Sędziego.

W tym, z układu pokoiu Prezburskiego, gdy Galicya Zachodnia do Xięstwa Warszawskiego wcieloną została, z rozszerzoną przestrzenią kraiu, wykazała się potrzeba, powiększenia składu Osób rządowych, mianowicie Senatu, iako nay poważnieńszey praw, swobód, i chwały narodowey straży: słusznie wyborowi Oyców Oyczyzny polecony. — Fryderyk August sprawiedliwy w wymiarze zasłużoney nagrody, na odgłos powszechnego szacunku, ktory się ku czci Hrabiego Stadnickiego w sercach Rodaków wznosił, umieścił go na Krześle Senatora.

Szronem Sędziwości ubielony Starzec, zgięty pod ciężarem wieku, i brzemieniem

tylu posług kraiowych, zwątlony na siłach ciała, skrzepia ieszcze całą władność moralną, aby i na tym naydostoynieyszym stopniu, mógł się okazać godnym zaufania Tronu, i stwierdzić od dawna sobie przychylną miłość w spółobywateli.

Pod temi znamionami dopełnił ostatnią usługę dla sprawy publiczney na Seymie Xięstwa Warszawskiego roku 1811. Z powrotem do domu, coraz cięższe na zdrowie iego zwierały się cierpienia; znosił ie przez lat kilka z mocą Religiyną, narzekał tylko na przygody czasów, które mu tyle poczyniły przerwy w zbawiennych dla dobra kraiowego zamiarach.

Westchnienia te, osłodziła nowa pobudka radości, kiedy Traktatem Wiedeńskim r. 1815 usłyszał ogłoszone imie Królestwa Polskiego. To wspaniałomyślne Mocarzów przymierze, uwielbiaiąc w duchu prawego Polaka, dogorywał coraz z dobiiaiącą śmierci godziną; iako Senator Polski przeięty czcią i wdzięcznością dla Alexandra I. Cesarza Wszech Rossyy, Króla swoiego, Zbawcy i Wskrzesiciela Narodu.

I te były ostatnie poważnego Starca uczucia, które poniosł z sobą do grobu.

Nierozwiiam pasma Jego domowego pożycia. — Mąż który iaśniał publicznie z cnot obywatelskich, czerpał ie zapewne, w tych czystych prawidłach rozumu i serca, z których wypływa zdroy wszelakich cnót obywatelskich.

Szanowni Obywatele Woiewodztwa Krakowskiego! byliście świadkami czynów Męża tego, uczestnikami owszem korzyści, z iaką w gorliwości służby publiczney, w słodyczy przyiaźni z bliska wam się udzielał: przyznacie zapewne rzetelność tego opisu, który iest godnym trafnieyszego pióra, aby go w księdze nieśmiertelney pamięci, w całym obrazie określić zdołało.

Chwała cnotliwych Rodaków, ile zaszczyca ich pokolenia i domy, tyle razem uświetnia roczniki dzieiów narodowych.

Z Berlina d. 11 Czerwca.

Wczoray o godzinie w pół do trzeciey zrana zakończył tu sławne i rycerskie życie swoie w 82 roku życia na piersiową puchlinę JW. Hr. Fryderyk Adolf Kralkreuth, Król. Pruski Feldmarszałek, Gubernątór stolicy Berlina, Szef pułku Dragonii, kawaler orderów kraiowych i wielu zagranicznych. Z pierwszey Małżonki zostawił córkę, a z drugiey dwóch synów.

Z Londynu d. 2 Czerwca.

Wczoray odbył się tu ślub podług obrządku Angielskiego Królewicza Xcia Kambridgi z Xiężniczką Heską, o czem wystrzały z dział uwiadomiły publiczność Xże Rejent dał z tegoż powodu wielki obiad.

Okręt Vansittart przybyły tu d. 1 b. m. przywiózł do d. 5 Stycznia z Chin, a do 16 Marca z wyspy S. Heleny, gdzie brakowało żywności, doniesienia.

Podług naynowszych doniesień z wschodniey Jndyi rząd nasz zawarł pokóy z Holkarem, a z Pinderesami prowadzi pomyślnie woynę, lecz ta nader utrudza Anglików. Raja Beraru okazał skłonność do pokoiu. Peischwa z 25,000 jazdy i 5000 piechoty raz pokazuie się w południowey, drugi raz w północney stronie swey stolicy Poonah i utrudza ustawicznie woyska Angielskie, pomiędzy któremi panuią ieszcze choroby.

Halifax i St. John (Nowy Brunswik) ogłosił nasz rząd za wolne porty, ażeby do nich przeciągnąć środkowy handel z Ameryką.

Obranie na Hayti (niegdy części Hiszpańskiey St. Domingo) prezydentem tamteyszey Rzeczypospolitey Jenerała Boyer, poczytuią tu za bardzo ważnem dla handlu z tą wyspą. Rozpoczął on urzędowanie swoie wydaną w d. 12 Kwietnia z Port au-Prince odezwą następuiącą: — Jan Piotr Boyer, Prezydent Hayti. — Współobywatele! Alexander Petion iuż nie żyie! Utraciliśmy w tym Naczelniku naszego oyca, naszego dobroczyńcę. Współobywatele! Hayti iest dziełem waszych rąk, owocem waszey odwagi i siedliskiem, w którem naydoskanalsza wolność i obywatelstwo istnieią. Zechcemyż wyrzec się tych nieocenionych dobrodzieystw i uledz pod przeciwnościami? Nie, należy nam żywić naszą odwagę. Połączmy się więc, współobywatele! około drzewa wolności, pod którym popioły nieodżałowanego naszego Naczelnika spoczywaią. Bądźmy, ieśli tego potrzeba, ludem bohaterskiem bądźmy zgodnemi, a staniemy się niezwyciężonemi. Ja dam z siebie przykład odwagi. Po padłym na mnie obiorze, nie iestem iuż zwyczayną osobą, ale iestem mężem stanu. Zasłoncie mnie, Współobywatele! swoią tarczą i wspieraycie mnie waszą radą i pomocą. Z wszystkiego co móy czcigodny Poprzednik postanowił, niemożna i nie powinno się nic odmieniać. Day Niebo, abym nigdy niebył w potrzebie karania zbrodni; byłoby to dla serca moiego naywiększą przykrością, &c. — Niech żyie Rzeczpospolita! Niech żvią prawa ludu i niepodległość Hayti! — Działo się w pałacu narodowym w Port au Prince d. 12 Kwietnia 1818 roku, a 15 niepodległości Hayti.

Jozef Bonaparte, Jenerałowie Grouchy, Lallemand, Girard i inni wychodnie Francuzy, chcą nad rzeką S. Tróycy założyć osadę, i oświadczyli się, iż niechcą ani trudnić się przemycaniem, ani uzbraianiem korsarkich okrętów. Wysłali iednak w te okolice znaczne zapasy prochu, o które zachodzi sprzeczka między Hiszpaniią i Ameryką.

DONIESIENIA.

Dnia 25. m. i r. b. o godzinie 3. po południu przed Notaryuszem Woiewodztwa Krakowskiego W. Maikiewiczem w Krakowie w Kancelaryi iegoż przy Ulicy Grodzkiey pod L. 86. odbędzie się Licytacyia na wydzierżawienie roczne do dnia 24. Czerwca 1819. r. Wsi Sciborzyce w Powiecie Olkuskim leżącey, dziedziczney Sukcessorow niegdy Alexandra Węgierskiego, ato w skutek Rezolucyi Trybunału Cywilnego Woiewodztwa Krakowskiego datowaney dnia 6. m. i r. b. Nro. 814. a podpisanym Sukcessorkom i delegowanemu do Licytacyi Notaryuszowi na dniu dzisieyszym doręczoney; wzywaią się więc interesowani Sukcessorowie, tudzież Opiekuni i Administratór do pilnowania Licytacyi, a chęć dzierżawy tey maiący zaopatrzeni w dziesiątą część Summy Złp. Pol. 6000. do pierwszego wywołania ustanowioney, złożyć się na Vadium przed zaczęciem Licytacyi winną do podania swych Licytow. —

W Krakowie dnia 17. Czerwca 1818.

Joanna z Wengierskich Borowska. Salomeia z Wengierskich Zabawska.

Ktoby sobie życzył realności iakowe w Królestwie Polskim, lub w Okręgu Miasta Krakowa posiadane, mieniać na Gallicyiskie, raczy się zgłosić do Właściciela Gallicyiskich, w Domu swoim pod Nrem 538 przy Ulicy Floryańskiey mieszkaiącego.

Kamienica w dobrym stanie, niepotrzebuiąca żadney reparacyi pod Nrem 520 w Ulicy Floryanskiey, o dwóch piętrach, z staynią sklepioną na 24 koni, tudzież Kamienica w teyże ulicy pod Nrem 517 o iednym piętrze (gdyż drugie niemieszkalne) są każdego czasu z wolney ręki do sprzedania.

Podpisany Dzierżawca znaney powszechnie Kopalni Gipsu na Podgórzu przy Krakowie, uwiadomia życzących sobie kupna takowegoż Gipsu do Warszawy lub dokądbądź przez spław Wisłą, iż mogą zaraz samym wprost Układy o ilość iaką chcą beczek robić: w czem zgłaszać się raczą do niego przez pocztę Franko, pod Adressem W. Maja Redaktora Gazety Krakowskiey. — W Krakowie dnia 13 Czerwca 1818 r.

Kazimierz Kolanowski.

Jan Hr. Wielopolski oznaymia tak Kupców iako i Maystrów Miasta Krakowa, iż poprzedniczo i na przyszłość, wszystko od razu i gotowemi pieniądzmi płacić, a przeto Rachunków żadnych, iego Imieniem zaciągnietych, nie przyimie.